

УДК 336.76.07

Лужняк Х. - ст. гр. БОпс-41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЛІСТИНГУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Науковий керівник: к.е.н. Кудлак В. Я.

В сучасній термінології світового фондового ринку під лістингом розуміють допуск цінних паперів до обігу і котирування на фондовій біржі з наступною процедурою підтримки біржового курсу цінних паперів. Крім того, лістинг включає в себе широкий комплекс заходів щодо проведення економічної експертизи, маркетингу, а також котирування цінних паперів - визначення біржових курсів.

Емітенти самостійно приймають рішення про доцільність лістингу їх цінних паперів, за виключенням публічних акціонерних товариств, які, відповідно до Закону «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 р., зобов'язані пройти процедуру лістингу та залишатися у біржовому реєстрі принаймні на одній фондовій біржі.

В Україні цінні папери можуть мати перший або другий рівень лістингу. Третій рівень лістингу існував в нашій країні до 2007 р. Після його скасування 89,9% акцій українських емітентів опинились поза лістингом. Позалістинговими стали 681 цінних папери, в тому числі 313 акцій емітентів і фондів.

Внесення та перебування акцій в першому рівні лістингу здійснюється при виконанні ряду вимог, зокрема:

- ✓ емітент існує не менше трьох років;
- ✓ вартість чистих активів емітента складає не менше 100 млн. грн.;
- ✓ річний дохід від реалізації товарів, робіт, послуг за останній фінансовий рік становить не менше 100 млн. грн.;
- ✓ ринкова капіталізація емітента складає не менше 100 млн. грн.;
- ✓ загальна кількість акціонерів емітента становить не менше 500 осіб тощо.

Внесення та перебування акцій у котирувальному списку 2-го рівня лістингу також здійснюється за встановленими вимогами, серед яких можна виділити наступні:

- ✓ емітент існує не менше одного року;
- ✓ вартість чистих активів емітента складає не менше 50 млн. грн.;
- ✓ в емітента відсутні збитки за підсумками останнього фінансового року;
- ✓ ринкова капіталізація емітента складає суму, не меншу 50 млн. грн.;
- ✓ загальна кількість акціонерів емітента становить не менше 100 осіб тощо.

В Україні лістинг поки що не здійснює значного впливу на оцінку якості цінних паперів як з точки зору інвестора, так і емітента. Однак у нормативних документах все частіше згадуються цінні папери, які пройшли ринкове котирування.

Розвиток процесу лістингу на вітчизняному фондовому ринку загалом відповідає світовій практиці. Так, на трьох найбільших біржах України (Фондова біржа ПФТС, ПАТ «Українська біржа», ПАТ «Українська фондова біржа») встановлені такі якісні критерії, як кількість акцій в обігу і термін, а на двох з них - мінімальний розмір статутного капіталу.

Разом з тим спостерігається певна розсіяність по показниках, що прийняті за критерій лістингу як у кількісному (від семи до трьох), так і якісному відношенні. Це відрізняє процедуру лістингу на вітчизняних фондових біржах від допуску цінних паперів до облікової біржової торгівлі акціями в розвинених країнах, де критерії лістингу в основному уніфіковані.